

Stasvott
inspirert av «Bryllaupsvottar frå Sunndal»

«Bryllaupsvottar frå Sunndal»

Som en del av Norges Husflidslags prosjekt om norsk ull, ULLiAlt, har Møre og Romsdal Husflidslag valgt å fordjupe seg i tema om votter.

I bøkene *Votten i norsk tradisjon* og *Strikking i Norge*, blir det vist til noen votter fra Nordmøre. På Sunndal bygdemuseum, Leikvin, har de flere votter som har det same preget som vottene som er omtalt i bøkene. Også andre steder, spesielt nord i Møre og Romsdal, kan man finne gamle votter i privat eie som har det samme uttrykket og som ligner vottene fra Sunndal og i bøkene.

I følge boka *Strikking i Norge* er disse vottene «strikket i annen halvdel av 1800-årene.»

Arbeidsgruppa i Møre og Romsdal Husflidslag fikk mulighet til å studere nærmere og analysere vottene på Leikvin.

De fleste vottene var strikket i tynt entrådet, ubleika ullgarn, trolig hjemmespunnet. Strikkefastheten varierte fra 56 m og 100 omg = 10 cm til 24 m og 90 omg = 10 cm. De fleste vottene hadde mansjett som skrådd inn mot håndleddet, eget mønster i tommelkile og felling i spiral. Brodert dekor var gjerne i korssting med ulike røde og grønne farger som dominerende. De fleste vottene hadde to broderte flosskanter.

Noen av vottene på Leikvin hadde betegnelsen «bryllaupsvott» eller «kyrkjevott,» og de hadde lite slitasje. Mest sannsynlig var vottene stasplagg som bare ble brukt til fest og høytid. Vi valgte å kalle votten vår for Stasvott fra Sunndal.

Et utvalg av tradisjonelle votter fra Sunndal

Strikkeoppskrift.

**Stasvott i Røros Lamullgarn,
med utgangspunkt i vott OEF.**

Strikkepinne nr 1,5

Strikkefasthet: 36 m, 58 omg på 10 cm.

Garn: Røros Lamullgarn, L11, 100 gr.

Mansjett:

Legg opp 88 m. Str 2 omg. r fram og tilbake. Strikk sammen, str. 2 r og 2 vr, 3 omg. Strikk 1 omg vr.

Fortsett med glattstrikk 2 omg r.

Strikk 1 omg vr.

* str 2 m, fell 2 m sammen, strikk 36 m, str 2 m sammen, str 4 m, str 2 m sammen, str 36 m, str 2 m sammen, str 2m r.

Strikk 3 omg. uten felling*

Strikk videre fra * til * men med 4 m mindre på hver omgang det skal felles.

Fortsett slik til du har 64 m på omg.

Str 3 omg r. Strikk 1 omg vr.

Tommelkile:

*str 24 m, 1 m vridd r, 1 m vr, 1 m vridd r, 1 m vr, 1 m vridd r, str omg ut (=35 m) *
Gjenta fra * til * 2 ganger til.

Str 24 m r, 1 m vridd r, ta opp en tråd før neste m og strikk den vr, str 3 m vridd r, ta opp en tråd før neste maske og str den vr, str 1 m vridd r, str 35 m r omg ut.

Str de 2 neste omg slik: str 24 m, 1 m vridd r, 1 m vr, 3 m vridd r, 1 m vr, 1 m vridd r, 35 m r omg ut.

Str 24 m r, 1 m vridd r, ta opp en tråd før neste m og strikk den vr, str 2 m vridd r, 1 m vr, 2 m vridd r, ta opp en tråd før neste m og str den vr, str 1 m vridd r, str 35 m r omg ut. Str de 2 neste omg slik: str 24 m, 1 m vridd r, 1 m vr, 2 m vridd r, 1 m vr, 2 m vridd r, 1 m vr, 1 m vridd r, 35 m r omg ut. Fortsett med øking av 2 m hver 3. omg i tommelkilen. Pass på at hver gang du øker, forflyttes vrangmaskene og de vridde

r m. Fortsett slik til tommelkilen består av 23 m (=82 m i omg).

Strikk de to siste omgangene i tommelkilen slik: Str 24 m, 1 m vridd r, 1 m vr, 2 m vridd r, 1 m vr, 2 m vridd r, 1 m vr, 2 m vridd r, 1 m vr, 3 m vridd r, 1 m vr, 2 m vridd r, 1 m vr, 2 m vridd r, 1 m vr, 2 m vridd r, 1 m vr, 1m vridd r, 32 m r omg ut.

Tommelhull:

Str 24 m, fell av 23 m til tommel over tommelkilen. Legg opp 21 m og strikk omg ut (=80 m i omg).

Strikk videre med glattstikk.

Etter ca 1 cm felles 2 m på "innsiden" ved tommel og etter ca 2 cm felles 2 nye m på "innsiden" ved tommel. Etter ca 4 cm felles 2 m og etter ca 6 cm felles 2 m igjen. Det er nå 72 m på omgangen.

Strikk videre til votten er ca 10-12 cm fra tommelhullet eller til ønsket lengde over lillefingeren.

Felling i spiral.

Fordel de 72 m jevnt over på 4 p. Fell 1. m på hver p, = 4 m per omg.

Fortsett med felling på hver p slik:

Str forbi m som ble felt i forrige omg, fell neste m, str p ut. Gjenta dette på hver p og hver omg(= 4 m per omg). Når du har 4 m igjen på omg, avslutter man ved å trekke tråden gjennom m. Fest tråden.

Tommel.

Du kan velge å strikke tommelen på den tradisjonelle måten med glattstrikk og felling i spiral, eller fortsette med samme mønster på framsiden av tommelen som i tommelkilen. På baksiden av tommelen er det glattstrikk og felling i spiral.

Glattstrikk i tommelen:

Plukk opp til sammen 46 m i tommelhullet. Start å strikke på «baksida» av tommelen. På 1. omg felles 1 m i hver "side" av tommelen = 44 m i omg. Strikk glattstrikk til ønsket lengde. Fell av i spiral slik som i selve votten.

Tommel m/ mønster som i tommelkilen:

Plukk opp til sammen 46 m i tommelhullet. Start å strikke på «baksida» av tommelen. På 1. omg felles 1 m i hver "side" av tommelen = 2 m.

Strikk glattstrikk på «baksida» av tommelen. Fortsett med mønster på «framsida» av tommelen:
1 m vridd r, 1m vr, 1m vridd r, 1 m vr, 2 m vridd r, 1m vr, 2 m vridd r, 1 m vr, 3 m vridd r, 1m vr, 2 m vridd r, 1 m vr, 2 m vridd r, 1 m vr, 1 m vridd r, 1m vr, 1 m vridd r. Etter 3 omg med dette mønsteret, forflyttes de vridde r m og vr m slik som i tommelkilen. Etter ca 4-5 omg felles 2 m på "innsiden" av tommelen. Etter ca 10-12 omg felles 2 nye m på "innsiden" av tommelen, og etter ca 20-21 omg felles 2 m på "innsiden" av tommelen.

Strikk videre til tommelen måler ca 5 cm. Det er nå 23 m på «framsida» og 15 m

på «baksida» av tommelen. Fell 1 m på hver side av tommelen (i mønsteret) = 2 m. Gjenta denne fellinga 3 ganger til = 8 m felt. Det er nå 30 m i omg, og heretter skal det felles 4 m per omg.

På «baksiden» av tommelen (pinne 1 og 2) felles det i spiral slik som i votten.

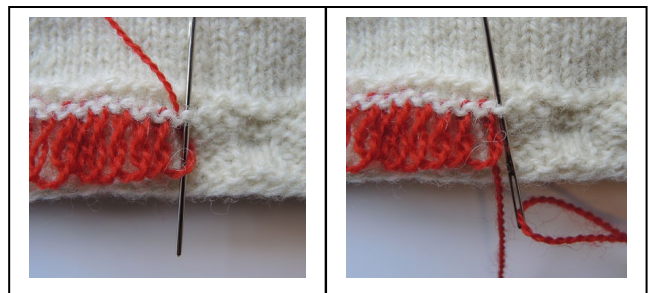
(Når en har felt de m man kan på p, starter man opp igjen med å felle 1. m på p).

På framsiden av tommelen (pinne 3 og 4) felles det i sidene. På den måten bevares mønsteret i tommelen. Fortsett fellinga til du har 6 m igjen. Avslutt ved å trekke tråden gjennom m.

Strikk den andre votten speilvendt.

Floss:

Flossen er sydd på i de 2 vrang omgangene. Sy med samme tråden som er brukt i broderiet, den første omg med en farge, den andre omg med flere farger. Sy slik som bildene viser.

Broderi:

Ingen av vottene vi har sett, har det samme broderiet. Derfor oppfordrer vi til at man lager sitt eget broderi, gjerne i korssting. Mange av vottene har dekor på tommel, ved tommelkile, ved håndleddet og på håndbaken.

Stasvottene er brodert i Rauma Brodergarn, (garnet som blir brukt i mange bunadsbroderi), og det er brodert med ett korssting over en strikkemaske.

Analyse og oppskrift:
Husflidskonsulenten i Møre og Romsdal,
Randi Hole